

Sosialistinen teatteri

Syyskuun "Säkenissä" on toveri M. Hahl ottanut keskustelun alaiseksi sosialistisen teatterin ja työllänsäilyttelijän tehtävät ja pyrkimysperät. Ja tosiaankin on jo aika käydä näistä asioista keskustelemaan oikein julki-sesti. Ja koska mielipiteet näistä asioista ovat vielä niin kovin yksinäisiä, niinkuin toveri Hahlkin sanoo, lienee tämänkin kirjottajalla oikeus sanoa vaatimattoman mielipiteensä muutamissa Hahlin pohtimissa kysymyksissä.

Sanottakoon heti suoraan, että Hahl on mielestäni useimmissa kohdissa oikeassa. Tulisi koettaa päästä irti niin paljon kuin mahdollista rappeutuneesta ja yhä lahoavasta porvarillisesta taiteesta. Ei tarvitse olla kovin pitkää aikaa toimimassa nykyisillä työväen näyttämöillämme, kun tulee huomaamaan porvarillisen, val-lankin viime aikoina vallalle päässeen kaikki taiteelliset tarkotusperät syrjään heittäneen taidesuunnan turmiol-liset vaikutukset. Eikä lenekään ke-tään, joka ajattelisi ettei nykyinen näyttämö tarvitse puhdistusta. Eri-mielisyyksiä vain ilmenee keinoista.

Pitään kiinni tov. Hahlin kirjotuk-sessa ilmenevistä seikoista, että asia tulisi näin alussa mahdollisimman ti-vistetyssä muodossa keskustelta-aksiksi. Hän sanoo mm. ettei näyttämöjemme työ saa olla muuta kuin agitatsionia ja taas agitatsionia. Sen ajatuksen alle en ainakaan minä nimeäni piirrä. Näyttämötaiteemme pitää olla ja tu-lee aina olemaan agitatsionin ohella virkistys- ja nautintohetkien luomis-ta, samalla kun sen tulee antaa hen-kistä pureskelemista, henkistä ravin-toa. Jos näyttämöjemme työ tulee yksinomaan agitatooriseksi, käy se liian raskaaksi, liian painostavaksi sekä näyttelijöille että katsojille. Tästä taas on seurauksena, että en-nen pitkää ei katsomossa ole muita kuin joitakin harvoja 'nk. kellokkai-ta, niitä jotka jo voivat järjellämillä etsiä huvitustaan, joita elämän kamp-palussa virkistää ja huvittaa talou-dellisen elämän kehityksen ymmärtä-minen ja mahdollisimman pitkälle menevän filosofisen järjellin tulok-set. Mutta ne ovat vielä toistaiseksi — olisiko liian paljon sanottu: tulee olemaan aina — kovin pieni joukko.

Suuri yleisö taas ei tule koskaan sille asteelle. Ei ainakaan siten, että näyt-tämöjemme tulisi ruveta siihen suun-taan toimimaan. Jos asiat kehittyvät tähän suuntaan, niin kehityksen virta vie kyllä näyttämönkin mukanaan. Samoin haluan merkitä eriyvän mie-lipiteeni työllänsäilyttelijän tekniikan suhteen. Hahlin kirjotuksesta tulee siihen käsitykseen, ettei näyttelijälle ole ollenkaan tarpeellista osata esi-tää, kunhan hän vain tietää ja tuntee sen aatteen ja tarkotusperän, mikä kussakin kappaleessa on. Kieltämät-tä on tällainen tietäminen äärettömän tärkeätä, mutta vähintään yhtä tär-keätä on omata esityskykyjä ajatuk-sen esille saamiseksi. Tämä on tär-keätä erittäinkin sen vuoksi, että var-sinkin nykyään on — ja tulee kai ole-maan pitkän aikaa — ne kirjailijat, jotka ymmärtävät esittää asioita mei-källänsä mielestä oikeassa valossa niin alkeellisia ja tekovaltaan niin köm-pelöitä, että pitää olla jo jotenkin hy-vän tekniikan ja pitkälle menneen taid-on saavuttanut ennenkään niitä voi esittää edes siten, että siltä muodos-tuisi agitatsionittaisuus, puhumatta-kaan niistä vaatimuksista, joita ylempänä asetettiin näytelillemme. Useat amatööriinäyttelijämme valittavat sitä seikkaa, että vaikka he ymmärtä-vät hyvin esitettävän henkilön, niin eivät he saa sitä esitetyksi mielensä mukaisesti. Ja tämä johtuu keinojen puutteesta. Täytyy osata lausua ja liikehtiä ennenkään voi saada ulos sitä, mitä itsekin tuntee ja käsittää. "Neuvot lausumisessa jonkun puhe-taidon oppaan mukaan, neuvot oikein hengittämässä ja puhe-elintien ke-hittämissä jonkun terveydenhoitokäsi-kirjan mukaan ja neuvot liikkeistä jonkun vanhan teatterikoulun mu-kaan" tekevät esittäjän kyvyksi, kun vain hän ymmärtää esitettävän hen-kilön oikeassa valossa. Näiden aattei-den tunteminen, joita kappaleessa esi-tetään, on kylläkin, niinkuin jo sanoin, näyttelijälle tärkeätä, mutta ei niin tärkeätä kuin taito osata oikein ja hyvin ne esittää. Jos kirjailija on kunnollinen ja kunnollisesti kirjoit-tanut, ja jos vain esittäjä on vähän-kään järjellä varustettu, jää yleisölle väkisinkin hänen ajamat tarkotuspe-rät mieleen, vaikkapa näyttelijä ei

panekaan siihen suurinta painoa. Siis tässä suhteessa on meidän odotettava juuri näytelmäkirjailijollamme enemmän agitatsioonisia kappaleita ja ennen kaikkea selvää, luokkahenkisiä kappaleita. Silloin tulee kyllä näyttämöitäkin toivottu vaikutus, vaikkapa näyttelijät kehittäisivätkin ääntään ja puhe-ellimiään "porvarillisesti".

Koska тов. Hahl on mielestäni useissa kohdin kirjotustaan osannut iskeä juuri naulankantaan, ei ole tarpeellista ruveta niitä toistamaan. Pääasia on, että ne seikat, mistä on erimielistä, tulevat esille vedetyiksi. Mutta erästä seikkaa haluan muistuttaa mieliin, koskapa tästä samasta asiasta on jo ennenkin mielipiteiden vaihtoa ollut, ehkenpä tulee edelleenkin olemaan. Se asia on mainitussa kirjotuksessa löytyvä "Huonoja paimenia"-juttu. Vaikka tämä kuuluukin niihin Hahlin kirjotuksen kohtiin, joissa olen yhtä mieltä hänen kanssaan, haluan siitä erikoisesti mainita. On ikävää, että sitä kappaleita on ollenkaan suomennettukaan näyttämöjämme varten ja vielä ikävämpää, että sitä on puhvattu hyvänä kappaleena. Se tosin on saanut ankaran arvostelun osakseen muutamissa paikoissa, missä sitä on esitetty, mutta tarpeeksi sitä ei ole vielä haukuttu. Voitanee väittää että hyvä on esittää sellaisiakin, voidaan yleisö erottaa hy-

vän ja pahan. Mutta sitäpä juuri ei volkaan näytelmiämme katsomassa käyvä yleisö, eikä edes useat näyttämöjemme työstä ensi kädessä vastamassa olevat henkilötökään. Kun nyt sitten kappaleita sellaista, kuin "Huonoja paimenia" oikein erikoisesti puhvataan työväen kappaleena, tulevat useat näytelmäseurat ottaneeksi sen aivan arvostelematta esitettäväkseen. Samoin yleisö katselee sitä meikäläisenä kappaleena, huomaamatta ollenkaan sitä, että se on juuri meikäläistä ajatussuuntaa vastaan. Jos tosiaankin, niin kuin Hahlkin sanoo, "Huonojen paimenien" jättämän vaikutuksen salsi käännetyksj niin, että tulisi näkyviin kappaleessa esitettävien anarkististen taistelutapojen löyhyys ja järjettömyys, niin sitten se menisi muklin. Mutta sitäpä siitä ei saa tekemälläkkään. Muutamilla näyttämöillä sitä on koetettu korjata siten, että aivan lopussa joku näyttelijä pannaan tunnustamaan, ikäänkuin kaikkien edestä, että Jean Rouillen ajama menettelytapa on väärä. Mutta sittenkään ei voida kokonaan muuttaa sitä vaikutusta, mikä jää kappaleen kaameasta lopusta viimeiseksi vaikutteeksi.

Toivottavasti toisetkin asiaan innostuneet toverit esittävät kyseessä olevista asioista mielipiteensä, sillä siitä on varmasti suurtakin hyötyä tälle mielestäni hyvinkin tärkeälle asialle.

E. Boman.

Naisliikkeen alkuvaiheet

Kirj. Hermann Schluter

New Yorker Volkzeitungin päätoimittaja.

(Jatkoa syyskuun "Säkeniin")

Oli kesä 1818. Erikoiset lainmääräämät poikkeustilat, jotka tähän saakka olivat olleet voimassa, oli nyt poistettu. "Habeas Corpus"-säätö, henkilökohtaisen vapauden perustuslaki Englannissa, oli jälleen asetettu voimaan. Uudistusliike kohosi taas pian korkealle. Lukuisissa kokouksissa vaadittiin vaali-oikeuden uudistusta. Te

ollisessa pohjoisessa, etenkin Lancashire'essa, alkoi taas vilkas liike. Eräässä sikäläisessä kokouksessa, Saddleworth'issa, painosti eräs puhuja, Samuel Bamford puheessaan, että reformikokouksessa läsnäolevilla naisilla piti olla oikeus äänestää ehdolla olevista ponsista. Tämä oli uusi aate, johon myöntyivätkin kokouksessa lukuisasti